תפארת יוסף — מוצאי יום הכיפורים

אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים (יומא פה:).כתיב (אמור כ"ג) ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש וגו'. ואיתא בש"ס (ברכות ח':) וכי בתשעה מתענין והלא בעשירי מתענין אלא כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה אני עליו כאילו התענה תשיעי ועשירי. הענין בזה, דהנה אנו רואין שכל מה שישראל מקבל לתוכו, הוא הכל מדריגות למטה ממנו, כי השי"ת הציב אלו המדרגות דצח"מ, וכל מה שישראל מקבל לתוכו הוא הכל למטה ממנו, והאדם צריך לקבל את אלו הדברים, כדי שעל ידו יתעלה ויחזירם פנים בפנים להשי"ת. כי מזה שהאדם מברר שבכל אלו הדברים הם מלאים אור, שאפילו הדומם ג"כ מלא אור, מזה נתברר שיכול לקבל את אלו הדברים ויחזירם פנים בפנים, כי באמת מצד השי"ת הם הכל מלאים אור. ורק מצד האדם אינו רואה איך שנמצא בהם אור, והאדם בעבודה צריך לברר איך שנמצא בהם אור, ומזה נתברר שכל אלו הדברים יכולים לכלול בתוכו, כי יחזירם פנים בפנים לנוכח השי"ת. וזה כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה אני עליו כאילו התענה תשיעי ועשירי, כי מזה שאנו רואין שבעשירי האדם מבטל עצמו להשי"ת ועוזב כל לבושים של עוה"ז הנכלל בחמשה עינוים, ומברר עצמו שיכול לעזוב כל הנאת עוה"ז. מזה נתברר שכל אלו הדברים יכול לכלול בקרבו, כי העינוי של עשירי מברר אכילת תשיעי שיכול לכלול בקרבו והוא יחזירו פנים בפנים להשי"ת. וע"ז הקשה כבוד אאמו"ר זללה"ה, שלפי זה היה צריך להיות מקודם העינוי של עשירי ואח"כ אכילת תשיעי, והיינו שהאדם יברר עצמו מקודם ואח"כ יאיר לו השי"ת עד כמה שיכול לכלול בקרבו. ורק הענין הוא, כי השי"ת חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח. והיינו שכל ניצוץ של קדושה שיכול לכלול בקרב ישראל, רוצה השי"ת שיכלול. כמו שמצינו אצל שעיר עזאזל, והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי (אחרי ט"ז), ונתבאר מפי כבוד אזמו"ר זללה"ה שזה היה צריך לעמוד עד אחר עבודת היום, שהשי"ת רוצה שכל מיני ניצוצות קדושות שעוד היה להוציא מהאילן הטוב ורע רצונו ית' שיוציאם. ובאמת אילו היה בכח אדם לברר עצמו עד הגמר והבירור האחרון, היה באמת קודם בירוריו של אדם שיברר שיכול להאיר בכל אלו הדברים איך שנמצא בהם אור. ואח"כ יאיר לו השי"ת שיכול לכלול בקרבו כל הדברים. אבל באמת אין בכח אדם לברר עצמו אלא עד מקום שידו מגיע. ועל הבירור האחרון נאמר (איוב ט"ו:ט"ו-ט"ז) ושמים לא זכו בעינו כי מי יאמר זכיתי לבי, ורק שאדם מברר עצמו עד מקום שידו מגיע, והשאר מברר השם יתברך שבעומק הלב הוא מלא עבודה. ולזה הוא מקודם אכילת תשיעי ואחר כך העינוי של עשירי, כי השם יתברך חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, ורוצה שכל מה שיכול לכלול בקרב ישראל יכלול ולא ידח מהם אפילו ניצוץ אחד. וזה אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין, והיינו שהאדם מצידו מטהר ומברר עד מקום שידו מגעת. וזה ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, והיינו שעל השאר יברר אתכם השי"ת שעומק הלב של ישראל הוא מלא עבודה: